

PAVLA SCERANKOVÁ

Zrážka galaxií / Collision of Galaxies

Kurátorka / Curator: Nina Vrbanová

VERNÍSÁŽ / OPENING

17. decembra 2015
od 18:00 do 20:00 hod.
December 17th 2015
from 6 till 8 pm

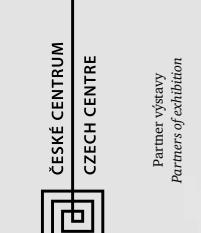
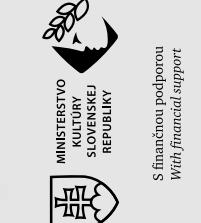
Trvanie výstavy / Duration:

18. decembra 2015 – 14. februára 2016
December 18th 2015 – February 14th 2016

Dom umenia/Kunsthalle Bratislava
Nám. SNP 12, 812 34 Bratislava
Slovenská republika
www.kunsthallebratislava.sk

www.facebook.com/DomUmeniaKunsthalleBratislava
www.instagram.com/kunsthallebratislava
www.twitter.com/KunsthalleBa
www.pinterest.com/KHBpinterest

photo: Martin Kacvinšky, courtesy of Drádová Galerie in Prague
Pavla Sceranková: Zrážka galaxií, 2014, kinetická inštalácia (detail)
foto: Martin Kacvinšky, majetok Drádová Galerie v Prahe /
Pavla Sceranková: Zrážka galaxií, 2014, kinetická inštalácia (detail)

Dve metafory vesmíru /alebo/ Ako vidí hlava

Výstava s názvom *Zrážka galaxií* je sondou do aktuálnej tvorby sochárskej Pavly Scerankovej (*1980). Prezráva a vzájomné kontextualizuje dve na pohľad pribuzné diela, ktoré zároveň odkrývajú dve významné témy a nateraz nosné ideové línie jej solitérneho umeleckého programu. Interaktívna kinetická inštalácia *Zrážka galaxií* (2014), ktoréj názov symbolicky kóduje leitmotív celkú výstavy, sprítomňuje polohy a vzťahy vesmírnych telies v analógií s pozemským časopriestorom, teda s vesmírom života a vztahmi ľudí. Objekt s názvom *Veritas* (2015), ktorého súčasťou je aj samostatné video, je naopak skonštruovaný v odkaze na ľudskej figuru s integrovaným šijacím strojom namiesto „hardvéru“ tela. Asociuje tak iný typ priestoru či vesmíru – vesmíru vnemov, myšlienok a spomienok v ľudskej hlave. Dve pribuzné diela, dve rôzne metafory vesmíru.

Sceranková patrí k významným postavám českého a slovenského sochárstva mladej generácie, ktorá na scénu vstupuje v druhej poloviči minulých rokov. Študovala na AVU v Prahe, kde absolvovala aj doktorandské štúdium. Práve v tomto období začína svoj umělecký program nasycovať výskumom vnímania, resp. procesov vzniku obrazu v ľudskej mysli a paralelne jeho uchovávania v pamäti¹. Už v ranej fáze tvorby pracovala s tematikou osobných spomienok ako zdrojov viacerých priestorových realizácií (napr. séria *Spojenky ako nová skutočnosť*, 2006). Jej diela pôvodne reflektovali najmä privátu sféru rodiny, detstva, snov či medziludských vztahov, často v podobe dekonštruovaného nábytku alebo dynamizovaných predmetov z domácnosti (napr. séria *Návšteva domá*, 2010). Krehká korporálna týchto predmetov sa stávala nosičom pamäte a emocionálneho prežívania.

Cokoľvek by sme položili na vydutý stolík, spadol by to a rozobil by sa. Keby sme sa posadili do vyčíleného kresla, zrejme by sme spadli tiež. Drobňa lampa od vnútorného napájania explodovala a perináku zasa odletel chrbátk. Ako o tvorbe Scerankovej v jej autorskom katalógu napísal Jan Zálesák: „...ďavoly, proč se všechno dývky do pohybu, jsou naprostě vzdálené jakékoli čistoty. Spouštěcím mechanismem jsou velmi často vzpomínky a také emoce rodící se z meziříčských vztahů – objev včetně krehké, efemérní, pomíjivé samy o sobě.“² Instabilitu, krehkosť až efemernosť vnímanej reality pritom umožňovala spravidla rovnako krehké „low-cost“ materiálové riešenie diel. Manipulovaný starý nábytok, domáca kuchynská výbava, kuchynské dosky štylovo odkazovali k rozhraniam postminimalizmu a arte poverta.

Socha ako médium sa tu stala antropomorfijným, kineticko-dynamickým hostiteľom emocií a spomienok. Len sporadicky u Scerankovej najdejme robustnejšie či materiálové trávniciejsie práce, ktoré sa vzťahujú k predstave tradičnej sochy. Nosnú liniu tvoria skôr mechanizované alebo animované skelety vecí, ktoré obnažujú vnitornú štruktúru, procesuálnosť a krehkosť ľudskej vnímania. Diela divákovu kládu otáčaju, „čo vnímame, a ako to, čo vnímame, prežívame“³. V období doktoranského štúdia táto lina tvorby autorky graduje do abstraktejších, resp. univerzálniejsich polôh vizualizácie a tematizácie vnímania ako takého. Jej diela akoby nácas opustili polie osobnej mytológie a obrátili sa viac k vedecímu aspektom aktuálneho poznania z oblasti videnia, vnímania, zapamätaní a pod. (napr. *Umenie nezemernejúcich vedeckých otázok I. a II.*, 2011, alebo *Mysel' bez obrazu*, 2012).

Dovtedy intuitívnejšie modelovaný privátny priestor s charakteristickým výrazom napájala, vähňala či rozkolísaností vystriedal tajuplny svet ľudskej mysle a v nej prebiehajúcich procesov vnímania. Do tejto linie spadá figuratívny objekt *Veritas*, ktorého súčasťou je aj prezentované video. Na pohľad abstraktná geometrizujúca kovová figúra už sama osobe akoby bola skonštruovaná z množstva uhlôv pohľadov či vizuálnych bodov. Opäť veľmi krehky až opticky odmietomné skelet tak svoju formou znázorňuje, ako vznik jeho obrazu v mysli človeka. Ukazuje, že ľudskej videniu a vnímanie nefunguje ako fotoaparát, ktorý v sekunde zosníma a zaznamená celok figúry, ale tvorí a postupne skladá obraz z množstva vizuálnych bodov. Tvar a forma figúry v tomto prípade kódujú proces vnímania. Je konštruuovaná tak, ako ľudske oko alebo „hlava“ vidí.

Autorkej tento objekt nazvala po rovnomennom súčasnom stroji, ktorý na hrádza akýsi „hardver“ tela. Reflektovaný proces videnia a vnímania podčiarkuje príomné video, v ktorom objem, tvar a detaily podobného figurálneho skeleta postupne vykresluje čierna níp napojená na stroj. Proces vnímania je tak doslova kreslený riľou. Sceranková vizualizuje poznanie, že svet, ako ho vidíme, existuje predovšetkým tak, ako ho vnímame alebo myslime. Objekt spolu s videom *Veritas* zhmoždjuje vesmír v ľudskej hlave, priestor plný vnemov, myšlienok a spomienok, ktoré spoločne skladajú nás obraz skutočnosti.

V roku 2013 autorka prekvapila samostatnou výstavou, ktorú jej usporiadala Galerie hľavného mesta Prahy v priestoroch Staroměstské radnice. Novinkou bola najmä nečakaná téma, ktorú kurátorka Sandra Baborovská výstavne nazvala „súkromným vesmírom“⁴. Prezentovaná séria potvrdila odsklon od osobnej mytológii k univerzálnejším tématám. Diváci mohli vidieť napríklad rozfázaný zmenšený model vlezu rakietoplánu Discovery alebo naopak monumentalizovaný model planetárnej sústavy na spôsob súpravy na pleťenie⁵. Sceranková na tejto výstave ikonograficky rozšírila

svoj sochársky záber o kozmickýho prieskumu, v ktorom zároveň nachádzala analógiu s vesmírom života na Zemi. Práve táto výstava sa stala podnetom prej kreatívnej spolupráce autorky a astrofyzika Bruna Jungwierta, ktorého výskum kozmických fenoménov a zrážok galaxií inspiroval jej ďalšiu tvorbu.

Interaktívna kinetická inštalácia *Zrážka galaxií* (2014), ktoréj názov symbolicky kóduje leitmotív celkú výstavy, sprítomňuje polohy a vzťahy vesmírnych telies v analógií s pozemským časopriestorom, teda s vesmírom života a vztahmi ľudí. Objekt s názvom *Veritas* (2015), ktorého súčasťou je aj samostatné video, je naopak skonštruovaný v odkaze na ľudskej figuru s integrovaným šijacím strojom namiesto „hardvéru“ tela. Asociuje tak iný typ priestoru či vesmíru – vesmíru vnemov, myšlienok a spomienok v ľudskej hlave. Dve pribuzné diela, dve rôzne metafory vesmíru.

Dve formálne pribuzné diela, dve rôzne metafory vesmíru. Jej diela pôvodne reflektovali najmä privátu sféru rodiny, detstva, snov či medziludských vztahov, často v podobe dekonštruovaného nábytku alebo dynamizovaných predmetov z domácnosti (napr. séria *Návšteva domá*, 2010). Krehká korporálna týchto predmetov sa stávala nosičom pamäte a emocionálneho prežívania.

Cokoľvek by sme položili na vydutý stolík, spadol by to a rozobil by sa.

Keby sme sa posadili do vyčíleného kresla, zrejme by sme spadli tiež.

Drobňa lampa od vnútorného napájania explodovala a perináku zasa odletel chrbátk. Ako o tvorbe Scerankovej v jej autorskom katalógu napísal Jan

Zálesák: „...ďavoly, proč se všechno dývky do pohybu, jsou naprostě vzdálené jakékoli čistoty. Spouštěcím mechanismem jsou velmi často vzpomínky a také emoce rodící se z meziříčských vztahů – objev včetně krehké, efemérní, pomíjivé samy o sobě.“²

Instabilitu, krehkosť až efemernosť vnímanej reality pritom umožňovala spravidla rovnako krehké „low-cost“ materiálové riešenie diel. Manipulovaný starý nábytok, domáca kuchynská výbava, kuchynské dosky štylovo odkazovali k rozhraniam postminimalizmu a arte poverta.

Socha ako médium sa tu stala antropomorfijným, kineticko-dynamickým hostiteľom emocií a spomienok. Len sporadicky u Scerankovej najdejme robustnejšie či materiálové trávniciejsie práce, ktoré sa vzťahujú k predstave tradičnej sochy. Nosnú liniu tvoria skôr mechanizované alebo animované skelety vecí, ktoré obnažujú vnitornú štruktúru, procesuálnosť a krehkosť ľudskej vnímania. Diela divákovu kládu otáčaju, „čo vnímame, a ako to, čo vnímame, prežívame“³.

V období doktoranského štúdia táto lina tvorby autorky graduje do abstraktejších, resp. univerzálniejsich polôh vizualizácie a tematizácie vnímania ako takého. Jej diela akoby nácas opustili polie osobnej mytológie a obrátili sa viac k vedecímu aspektom aktuálneho poznania z oblasti videnia, vnímania, zapamätaní a pod. (napr. *Umenie nezemernejúcich vedeckých otázok I. a II.*, 2011, alebo *Mysel' bez obrazu*, 2012).

Dovtedy intuitívnejšie modelovaný privátny priestor s charakteristickým výrazom napájala, vähňala či rozkolísaností vystriedal tajuplny svet ľudskej mysle a v nej prebiehajúcich procesov vnímania. Do tejto linie spadá figuratívny objekt *Veritas*, ktorého súčasťou je aj prezentované video. Na pohľad abstraktná geometrizujúca kovová figúra už sama osobe akoby bola skonštruovaná z množstva uhlôv pohľadov či vizuálnych bodov. Opäť veľmi krehky až opticky odmietomné skelet tak svoju formou znázorňuje, ako vznik jeho obrazu v mysli človeka. Ukazuje, že ľudskej videniu a vnímanie nefunguje ako fotoaparát, ktorý v sekunde zosníma a zaznamená celok figúry, ale tvorí a postupne skladá obraz z množstva vizuálnych bodov. Tvar a forma figúry v tomto prípade kódujú proces vnímania. Je konštruuovaná tak, ako ľudske oko alebo „hlava“ vidí.

Autorkej tento objekt nazvala po rovnomennom súčasnom stroji, ktorý na hrádza akýsi „hardver“ tela. Reflektovaný proces videnia a vnímania podčiarkuje príomné video, v ktorom objem, tvar a detaily podobného figurálneho skeleta postupne vykresluje čierna níp napojená na stroj. Proces vnímania je tak doslova kreslený riľou. Sceranková vizualizuje poznanie, že svet, ako ho vidíme, existuje predovšetkým tak, ako ho vnímame alebo myslime. Objekt spolu s videom *Veritas* zhmoždjuje vesmír v ľudskej hlave, priestor plný vnemov, myšlienok a spomienok, ktoré spoločne skladajú nás obraz skutočnosti.

V roku 2013 autorka prekvapila samostatnou výstavou, ktorú jej usporiadala Galerie hľavného mesta Prahy v priestoroch Staroměstské radnice. Novinkou bola najmä nečakaná téma, ktorú kurátorka Sandra Baborovská výstavne nazvala „súkromným vesmírom“⁴. Prezentovaná séria potvrdila odsklon od osobnej mytológii k univerzálnejším tématám. Diváci mohli vidieť napríklad rozfázaný zmenšený model vlezu rakietoplánu Discovery alebo naopak monumentalizovaný model planetárnej sústavy na spôsob súpravy na pleťenie⁵. Sceranková na tejto výstave ikonograficky rozšírila

Two metaphors of the universe /or/ How the head sees

The exhibition *Collision of Galaxies* examines the recent work of Pavla Sceranková (2014). It presents two seemingly related works that reveal two prominent subject matters and currently the most significant themes of her solo artistic program, putting them into mutual context. The interactive kinetic installation *Collision of Galaxies* (2014), the title of which symbolically encodes the leitmotif of the entire exhibition, embodies the movements and relations of celestial objects in analogy with the space-time of the Earth, i.e. the universe of life and human relationships. On the other hand, the construction of the object *Veritas* (2015), including the featured video, utilizes an integrated sewing machine, which swaps the "hardware" of the human body. The work associates a different type of the outer space – the universe of perceptions, ideas, and memories in the human head. Thus, the two related works serve as two metaphors of the universe.

Sceranková is one of the major representatives of the young Czech and Slovak generation of sculptors that emerged in the second half of the zero years. She studied at the Academy of Fine Arts in Prague, where she also received her Ph.D. During her postgraduate studies, she began to develop her artistic program with her personal research of the possible ways of image formation in the human mind and their parallel storing in one's memory.¹ Already in the early stages of her work she explored the subject matter of personal memories, which inspired a number of installations (e.g. the cycle *Memories as a New Reality*, 2006). Originally, her works focused mostly on one's private life including family, childhood, dreams or relationships through deconstructed furniture or the inner dynamics of different household items (e.g. the cycle *A Visit Home*, 2010). The fragile corporality of these objects became the carrier of one's memory and emotionality.

If we put anything on a gibbous table, it would slide off and break. If we sat in a skew armchair, we would fall down. The tiny lamp couldn't withstand the inner tension and exploded, and the back of the chest fell off. As Ján Zálesák wrote in the catalog of Sceranková's work, "the reason these things are put in a movement is far from any rational reasoning. The movement is often triggered by memories and emotions born from personal relationships – both of which are fragile, ephemeral and fleeting."² The instability, fragility and ephemerality of the perceived reality were often highlighted by the low-cost materials of the works. Style-wise, the customized old furniture, household kitchen equipment, cardboard or ordinary planks bordered between post-minimalism and art poverta.

The medium of sculpture has gradually become an anthropomorphic kinetic and dynamic carrier of emotions and memories. Robust or more sustainable materials related to traditional sculpture are used sporadically. The major part of her works now features mechanized or animated frames of different things, revealing their inner structure, processuality, and fragility of human perception. We are asked "what we see and how we

experience it."³ During her postgraduate studies, these tendencies transformed into abstract and rather universal visual features. Thus, the perception as such has become the major subject matter of her works, which have temporarily drifted from personal mythology towards contemporary scientific aspects of seeing, perceiving, remembering, etc. (e.g. *The Art of Unmeasurable Scientific Questions I and II*, 2011, or *Mind without an Image*, 2012).

The formerly intuitively shaped private space, characteristic for evoking tension, hesitation or fluctuation⁴, has been swapped for the mysterious universe of the human mind and its perception processes. These tendencies are present in the object *Veritas*, which also features the exhibited video. Even the seemingly abstract and geometric metal figure is apparently constructed from a number of different angles and points of perspective. Thus, the form of the incredibly fragile and optically disembodied frame refers to the creation of an image in one's mind, illustrating that human perception works rather differently than, for example, a camera. While machine captures an entire figure within a second, human mind composes it from many visual points. Therefore, the shape and the form of the figure encode the process of our perception; the work is constructed to connote the way that the human mind or eyes see.

The author named this object after the eponymous sewing machine, which substitutes the "hardware" of our body. The depicted process of seeing and perceiving is highlighted in the presented video. It shows a thin black thread of the machine that gradually renders the body, shape, and details of a single figurative frame. The perception process is literally drawn by the thread. Sceranková visualizes the premise that the way we see the world primarily exists the way we perceive it and think about it. Together, the object and the video *Veritas* embody the complex universe of the human mind filled with sensations, thoughts and memories that compose our image of reality.

In 2013, Sceranková surprised the audience with her work at her solo exhibition organized by the Prague City Gallery in the premises of the Old Town Hall. The show presented an unexpected theme, aptly defined by the curator of the exhibition Sandra Baborovská as *a private universe*⁵. The cycle confirmed Sceranková's shift from private mythology to more general, universal subject matters. The miniature model of the space shuttle Discovery showing different phases of its lift-off, or the contrastingly monumental model of the planetary system in the form of a knitting kit⁶ showed that the author has expanded the scope of her sculpture in terms of iconography, presenting the cosmic space in analogy with the universe of life on Earth. This exhibition initiated Sceranková's first creative cooperation with astrophysicist Bruno Jungwiert, whose research of cosmic phenomena and galaxy collisions inspired her future work.

The interactive installation the *Collision of Galaxies* presents a model of the motion of galaxies in cosmic space. The ends of the long metal arms feature slowly rotating parts of household porcelain. When the halves of the cup, plate or vase are set into motion on their orbits, they permanently collide with the viewer, while constantly missing their other halves moving on the adjacent orbits. According to astrophysics, the collision of two galaxies always creates a new galaxy. However, these collisions occur once in a long while, and without any previous physical encounter. The physical characteristics of space phenomena, their behavior and interaction served as a model for the functioning of the terrestrial space, drawing a fragile analogy of human relationships.

The two formally related works serve as two different metaphors of space; one as a system of seeing and perceiving in one's mind, the other as a system of relations around us and beyond. On one hand, the author presents monumentalized ephemeral mental processes. On the other hand, we are shown a subtle model of the infinite universe. Both works follow Sceranková's long-term kinetic program that features found objects such as the sewing machine or the porcelain set. Their motion or rather the sculptural animation (both in the video and installation) remains the key to the meaning of the works. The central proposition of the author and her work becomes the analogy of a human being, its vision, perception, and emotions. According to Sceranková, these are the constants that shape the world.

1 See: SCERANKOVÁ, Pavla: *Mysel' bez obrazu*, Brno: Dexon Art s.r.o. and OFF/FORMAT Galleria, 2012, 60 p. ISBN 978-80-904271-5-0.

2 ZÁLESÁK, Ján: *Pavla Sceranková – Křídlo televízorky*. In: Pavla Sceranková, Dexon Art s.r.o. and OFF/FORMAT Gallery, 2012, 108 s. ISBN 978-80-904271-4-3.

3 SCERANKOVÁ, Pavla: *Mysel' bez obrazu*, Brno: Dexon Art s.r.o. and OFF/FORMAT Galleria, 2012, 11. ISBN 978-80-904271-5-0.

4 See: VRBANOVÁ, Nina: *Pavla Sceranková – Nahlas*. Bratislava: Galéria Cypriána Majerníka, 2011, 6 p. ISBN 978-80-970548-3-0.

5 See: VRBANOVÁ, Nina: *Sceranková na Mesiaci*. In: Ateliér, čtrnáctideník výtvarných umení, č. 8/2013, p. 1. ISSN 1210-5236.

6 Installation *Planétárna sústava* (2013) is now included in the collections of the Slovak National Gallery in Bratislava.

Nina Vrbanová
exhibition curator